

Hebrejska Tora

— osnovica Biblije

Izborni predmet uz Biblija SZ ECTS 3

Zakon – Tora – Pouka

3) Kod Malih proroka

14x ukupno, 5x kod Mal

Samo 2x samostalno, ostalo u svezi

Bog optužuje svoj narod

- ❑ Bog proroku, stražaru (Hoš 8,1)
 - Prestupili su protiv mojeg *Zakona* i Saveza
 - ❑ Optužba protiv Efrajima (Hoš 8,12)
 - Moj *Zakon* za njega je stran
 - ❑ Bog Amosu protiv naroda (Am 2,4):
 - Odbacili su *Zakon* Jahvin
 - ❑ Bog Zahariji iznosi optužbu o narodu (Zah 7,12):
 - Srce kao kremen da ne čuju *Zakona* ni riječi
-

Svećenici i *Zakon*

- ❑ Bog traži od Hagaja da pita svećenika (Hag 2,11):
 - **Za posvećeno i nečisto u *Zakonu***
 - ❑ Bog govori o Savezu s Levijem (Mal 2,6):
 - **(Levi) je imao *Zakon* istine u ustima, hodio je s Bogom (usp. Post 5,22.24; 6,9)**
 - ❑ O svećeničkoj službi (Mal 2,7):
 - **Ljudi od njega traže *Zakon*, on je glasnik Jahvin**
-

Božje optužbe protiv svećenika

- ❑ Bog optužuje svećenika (Hoš 4,6):
 - Zaboravio si *Zakon* Boga svojega
 - ❑ Božja optužba Jeruzalemu (Sef 3,4):
 - Svećenici čine nasilje nad *Zakonom*
 - ❑ Izravna optužba svećenicima (Mal 2,8.9):
 - Zbog vas se mnogi o *Zakon* spotiču (8)
 - Pristrani u primjeni *Zakona*
= dižu lice pomoću *Zakona*? (9)
-

Pozitivan ishod

- ❑ Habakuk se tuži Bogu (Hab 1,4)
 - ***Zakon* gubi snagu (nema *Prava*, zbog pljačke, nasilja, razmirica)**
 - ❑ Mnogi narodi na hodočašću (Mih 4,2):
 - **Iz Siona izlazi *Zakon* (Riječ Jahvina iz Jeruzalema usp. Iz 2,3)**
 - ❑ Božji poziv – zaključak cijele Zbirke (Mal 3,22):
 - **Sjetite se Mojsijeva *Zakona***
-

4) *Tora* u Septuaginti (LXX)

νόμος [nomos] – zakon

Tobija, Makabejci, Knjiga Mudrosti

(Tob, 1 i 2 Mak, Mudr)

(Sir i Bar nedostaju)

Knjiga o Tobiji

- ❑ Anđeo govori Tobiji (Tob 6,13):
 - **Sara će ti biti žena prema Mojsijevu *Zakonu***
 - ❑ Otac Sarin Tobiji (Tob 7,13):
 - **Uzmi je prema Mojsijevu *Zakonu***
 - ❑ Tobit daje oporuku sinu Tobiji (Tob 14,9):
 - **Drži *Zakon* i zapovijedi,
budi milosrdan i pravedan
da ti bude dobro**
-

Makabejci i Zakon

- ❑ **Više od 50x**
 - ❑ **Dvije perspektive**
 - ❑ **1) Stanje pod helenističkom vlašću (1 Mak 1,56.57):**
 - **Vlast spaljuje Knjige Zakona (56)**
 - **Tko pristaje uza Zakon, čuva Knjigu Saveza, po kraljevoj odluci ubijen (57)**
 - ❑ **2) otac Matatija poziva sljedbenike (1 Mk 2,27):**
 - **Svi koji gore ljubavlju za Zakon i stoje uza Savez**
-

Knjiga Mudrosti o *Zakonu* (1)

- ❑ A) Mudrosne pouke
 - ❑ Zlotvori (Mudr 2,11):
 - Vlastitu snagu postavljaju kao zakon
 - ❑ Zlobnici postavljaju zasjedu pravedniku (2,12):
 - Jer im predbacuje prijestup protiv *Zakona*
 - ❑ Dužnost kraljeva (6,4):
 - Držati se *Zakona*, Božjih nakana
-

Knjiga Mudrosti o *Zakonu* (2)

- ❑ B) Refleksija o Izlasku
 - ❑ Zmije otrovnice u pustinji (16,6 usp. Br 21):
 - Spasonosni znak narodu da se sjeti *Zakona*
 - ❑ Egipat zarobljen tamom (18,4 usp. Izl 10,21s):
 - Zato što će po Izraelu doći svjetlost *Zakona*
 - ❑ Pasha (18,9 usp. “jedan *Zakon*” Izl 12,49):
 - Djeca pravednika postavila Božji *Zakon*
-

5) *Tora* u Evandjeljima

νόμος [nomos] – zakon

1) Sinoptici: Mt 8x, Mk 0x, Lk 9x

(Zakon sam ⇔ Zakon i Proroci)

2) Iv 15x (1x s Prorocima)

Prikazanje u Hramu (Lk 5x)

- ❑ (*Zakon* sam – apsolutni status)
 - **Očišćenje po *Mojsijevu Zakonu* (Lk 2,22)**
 - ***Zakon*: Prvorodenci Gospodinu (Lk 2,23 usp. Izl 13,2)**
 - **Prema *Zakonu*: dvije grlice ili dva golubića (Lk 2,24 usp. Lev 12,8)**
 - **Donijeli Isusa prema *Zakonu* (Lk 2,27)**
 - **Izvršili sve prema *Zakonu* (Lk 2,39)**
-

Vrijednost *Zakona*

- ❑ Najvažnije u *Zakonu* (Mt 23,23):
 - **Pravednost, milosrđe, vjernost**
 - ❑ Gospodin optužuje pismoznance i farizeje da izostavljaju
 - ❑ Vječna vrijednost (Mt 5,18):
 - **Ni slovice iz Zakona neće proći, dok se sve ne dogodi (usp. Lk 16,17)**
 - ❑ Iznimke, ljestvica vrednota (Mt 12,5):
 - **Zakon: svećenici u Hramu krše subotu bez krivnje (usp. Iv 7,23)**
-

Zakon i Proroci

- ❑ **Gospodin u Govoru na gori:**
 - **Nisam došao dokinuti, nego ispuniti (Mt 5,17)**
 - ❑ **Zlatno pravilo:**
 - **Činite, što želite da vam čine!**
 - **To je Zakon i Proroci**
 - ❑ **Proricanje (Mt 11,3)**
 - **Proroci i Zakon proricali do Krstitelja (usp. Lk 16,16)**
 - ❑ **Tumačenje na Uskrs (Lk 24,44):**
 - **Trebalo se ispuniti – Zakon, Proroci, Psalmi**
-

Najveća zapovijed (spaja)

- Najveća zapovijed u *Zakonu* (Mt 22,36)
 - **Zakonoznanac (Mt 22,35) pita (36)**
 - Isus odgovara (Lk 22,40):
 - **Što piše u *Zakonu*?**
 - pitanje o vječnom životu
 - Ljubi Boga (Pnz 6,5), ljubi bližnjega (Lev 19,18)
 - **O dvije zapovijedi ljubavi
visi sav *Zakon i Proroci* (Mt 22,40)**
-

Tora u Evandjelju po Ivanu

- ❑ **Novost i razlika po Isusu (Iv 1,17) :**
 - **Po Mojsiju *Zakon*, po Isusu milost i istina**
 - ❑ **Filip o Isusu, Mesiji (Iv 1,45) :**
 - **Onaj o kome pišu *Zakon* i *Proroci***
 - ❑ **Blagdan sjenica**
 - ❑ **Novi Isusov Zakon**
 - ❑ **Zloporaba ili proročka vrijednost Zakona**
-

Zakon na Blagdan Sjenica (Iv 7)

- ❑ Isus narodu (Iv 7,19):
 - **Mojsije vam je dao *Zakon*, a ne vršite ga**
 - ❑ Iznimka u Zakonu (Iv 7,23):
 - **Obrezanje ne krši Subotu, pa onda ni Isusovo izlječenje**
 - ❑ Farizeji hramskim sluga (koji su trebali uhititi Isusa) o narodu (Iv 7,49):
 - **Prokleta svjetina koja ne pozna *Zakon***
 - ❑ Nikodem (Iv 7,51):
 - ***Zar Zakon* sudi čovjek prije nego ga čuje**
-

Novi Isusov Zakon

- ❑ Pismoznanci i farizeji (Iv 8,3) dovode preljubnicu:
 - Mojsije je u Zakonu: kamenovanje (Iv 8,5)
 - ❑ Isus o Ocu i o sebi (Iv 8,17):
 - *Vaš Zakon*: svjedočanstvo dvojice
 - ❑ Na optužbu za hulu (Iv 10,34):
 - *Vaš Zakon*: “bogovi ste” (usp. **Ps** 82,6)
 - ❑ Narod prigovara Isusu zbog *uzdignuća* (Iv 12,34):
 - *Zakon* kaže da Mesija ostaje zauvijek
-

Zlorababa *Zakona* ili proroštvo?

- ❑ Isus na Posljednjoj večeri učenicima (Iv 15,25):
 - Njihov *Zakon* najavljuje: Mrze me nizašto (usp. Ps 35,19; 69,5)
 - ❑ Pilat na sudu (8,31):
 - Sudite mu po svom *Zakonu*!
 - ❑ Narod na sudu (19,7):
 - Mi imamo *Zakon*, po *Zakonu* mora umrijeti (usp. Iv 10,34)
-